

PÄÄTÖS

28.9.2026

Viite: 08.12.2025 vireille tullut kantelu

EOAK/8028/2025 Kaupungin menettely kuntalaisaloitteen käsittelyssä

1 KANTELU

(jälj. kantelija) arvosteli Loviisan kaupungin menettelyä kuntalaisaloitteensa käsittelyssä. Kantelijan mukaan hän teki kuntalaisaloitepalvelun kautta aloitteen "Leirialue Tavistholman saareen" ja aloite lähetettiin kuntaan 25.3.2025. Kantelijan mukaan hänelle ei ollut vielä 8.12.2025 mennessä ilmoitettu, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvoitua käsittelyaikaa, keneltä saa lisätietoja ja tehtyjä toimenpiteitä ja menettely on siten ollut Loviisan kaupungin hallintosäännön vastainen.

Kantelija on täydentänyt asiaansa ilmoittamalla, että hänen kuntalaisaloitettaan ei ole käsitelty myöskään Loviisan kaupunginvaltuustossa 15.10.2025 § 156, "kuntalaisaloitteet". Kantelijan mukaan asian liitteenä oli luettelo kuntalaisaloitteista, mutta kantelijan tekemä aloite puuttui listalta, vaikka muut keskeneneräiset valmistelussa olevat kuntalaisaloitteet oli mainittu luettelossa.

2 SELVITYS

- Loviisan kaupungin alustava selvitys 23.12.2025
- Loviisan kaupungin selvitys ja lausunto 15.6.2026
- Kantelijan vastine 15.7.2026

3 RATKAISU

3.1 Sovellettavia oikeusohjeita

Suomen perustuslain (731/1999) 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Kuntalain (410/2015) 23 §:n 1 momentin mukaan kunnan asukkaalla, kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä sekä sillä, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa, on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevista asioista. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Kuntalain 23 §:n 4 momentin mukaan valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Hallintolain (434/2003) 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

3.2 Arviointi

Kuntalain 23 §:ssä säädetään aloiteoikeudesta. Pykälän 1 momentin mukaan kunnan asukkaalla, kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä sekä sillä, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa, on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevista asioista. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet. Pykälän 4 momentin mukaan valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioista tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Kuntalaisaloite on käsiteltävä siinä järjestyksessä kuin mitä se asia, mistä aloitteesta on kysymys, edellyttää. Asian laatu määrittelee myös sen mille toimielimelle tai viranhaltijalle päätösvalta asiassa kuuluu. Jos aloitteessa tarkoitettu asia kuuluu valtuuston päätösvaltaan, ei asiaa kuitenkaan tarvitse automaattisesti viedä valtuuston päätettäväksi, vaan asian voi käsitellä asian valmistelusta vastaava taho, pääsääntöisesti siis kuntalain 93 §:n perusteella kunnanhallitus. Kuntalain mukaan valtuuston toimivaltaan kuuluvissa asioista tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet on kuitenkin saatettava vähintään kerran vuodessa valtuuston tietoon. Tällöin valtuustolla on viime kädessä mahdollisuus myös päättää, ovatko suoritettavat toimenpiteet riittävät. Jos aloite ei johda toimenpiteisiin, tähän päätökseen ei saa hakea muutosta.

Kuntalain hallituksen esityksen (HE 268/2014) kuntalaisaloitetta koskevista yksityiskohtaisissa perusteluissa on muun ohella todettu, että aloitteen

tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettut toimenpiteet. Hyvään hallintoon kuuluu, että aloitteen tekijä saa kohtuullisen pian aloitteen jätettyään tiedon siitä, mikä kunnan viranomainen käsittelee aloitteen ja missä aikataulussa. Kun aloite on käsitelty, aloitteen tekijälle tulee ilmoittaa toimenpiteet, joihin mahdollisesti ryhdytään tai on jo ryhdytty tai lähettää tiedoksi päätös, että aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Myös kaupungin omassa hallintosäännössä voidaan antaa määräyksiä kuntalaisaloitteiden käsittelystä. Loviisan kaupungin hallintosäännön viimeisin versio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 25.6.2025, § 108, ja se on ollut voimassa 1.9.2025 lähtien. Hallintosäännön 167 §:n mukaan kaikki kunnassa vireille tulleet aloitteet käsittelee toimivaltainen kunnan viranomainen ilman aiheetonta viivytystä. Selvityksen mukaan sisällöltään vastaava on ollut 1.9.2025 voimassa saakka olleen hallintosäännön 162 §. Hallintosäännön 168 §:n mukaan aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika ja keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä. Edelleen hallintosäännön 168 §:n mukaan sen jälkeen, kun aloite on käsitelty loppuun, aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin. Vastaava määräys on sisältynyt vielä keväällä 2025 voimassa olleeseen hallintosääntöön 166 §:ään.

Loviisan kaupungin mukaan kantelijan kuntalaisaloite saapui kirjaamoon 26.3.2025 ja kantelijalle on kantelussa todetulla tavalla ilmoitettu, että hänen kuntalaisaloitteensa on vastaanotettu. Selvityksen mukaan aloite kuului elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen toimialaan ja tieto kuntalaisaloitteen saapumisesta toimitettiin kirjaamosta 1.4.2025 kaupunginjohtajalle, silloiselle elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen vt. johtajalle, sivistysjohtajalle, silloiselle hallintojohtajalle, talousjohtajalle ja kahdelle toimistosihteerille asianhallinta- ja käsittelyjärjestelmästä, jolloin vastaanottajat ovat saaneet järjestelmän lähettämän sähköpostiviestin asian vireilletulosta.

Kaupunkisuunnittelupäällikkö on antanut vastauksen kantelijan kuntalaisaloitteeseen 12.5.2026. Kaupunkisuunnittelupäällikön vastauksessa kantelijalle kerrotaan, minkä vuoksi vastaus on viivästynyt ja esitetään pahoittelut kuntalaisaloitteeseen vastaamisen viivästymisessä. Vastaus on viivästynyt kaupunkisuunnittelupäällikön mukaan inhimillisen erehdyksen vuoksi, kun kaupunkisuunnittelupäällikön työlistalla on ollut useita muitakin kantelijan asioita. Vastauspyyntö kuntalaisaloitteeseen on jäänyt tämän vuoksi häneltä huomioimatta.

Loviisan kaupunginhallitus toteaa, että kaupungin hallintosäännössä ei ole kuntalaisaloitteiden käsittelyaikoja koskevaa sääntelyä, joten vireille tulleet kuntalaisaloitteet on käsiteltävä kunnan toimivaltaisessa viranomaisessa ilman aiheetonta viivytystä hallintolain 23 §:n mukaisesti. Tässä tapauksessa viivytyksettömyysvaatimus ei valitettavasti ole toteutunut. Selvityksen mukaan kaupungin hallinnossa on sittemmin otettu käyttöön uusien aloitteiden käsittelyn seuranta varten seurantajärjestelmä

seurantataulukoiheen. Samantyyppistä järjestelmää hyödynnetään muun muassa asiakirja- ja tietopyyntöihin vastaamisen seurantaan liittyen. Loviisan kaupungin selvityksen mukaan kantelijan tekemää aloitetta ei ole viety kaupunginvaltuustolle tiedoksi eikä valtuusto ole käsitellyt asiaa, koska sen ei ole katsottu kuuluvan valtuuston toimivaltaan ja siihen on voinut antaa vastauksen yksittäinen viranhaltija. Tämän vuoksi kantelijan tekemän aloitteen käsittelytilannetta ei ole myöskään ilmoitettu valtuustolle tiedoksi.

Yhdyn Loviisan kaupungin käsitykseen siitä, että kantelijan aloitteen käsittely ei ole toteutunut ilman aiheetonta viivytystä. Totean lisäksi, että kantelijalle olisi tullut Loviisan hallintosäännön mukaisesti ilmoittaa kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika ja keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä.

Kantelija on tyytymätön siihen, että hänen aloitteensa ei ole ollut mukana listalla, kun kaupunginvaltuustossa on käsitelty vireillä olevia kuntalaisaloitteita. Lisäksi kantelija esittää vastineessaan omana näkemyksenään, että kaupunkisuunnittelupäällikkö ei ole ollut toimivaltainen antamaan vastausta hänen aloitteeseensa vaan hallintosäännön mukaan asia olisi tullut saattaa toimivaltaiselle viranomaiselle.

Selvityksen mukaan kantelija aloite ei ollut kaupunginvaltuuston listalla, koska se ei kuulunut valtuustoon toimivaltaan ja listalla on siis esitetty valtuuston toimivaltaan kuuluvat tehdyt aloitteet.

Totean tältä osin ensinnäkin, että yksittäinen viranhaltija voi toimia laissa tarkoitettuna kuntalaisaloitteen käsittelevänä viranomaisena. Totean lisäksi, että minulla ei ole kantelijan vastineen perusteella syytä kyseenalaistaa Loviisan kaupunginhallituksen lausunnossaan esittämää tulkintaa Loviisan hallintosäännössä osoitetusta toimivallasta, jonka mukaan kaupunkisuunnittelupäällikkö on ollut toimivaltainen viranomaisen käsittelemään kantelijan aloitteen.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2 esittämäni käsityksen kantelijan aloitteen käsittelyn viivästymisestä Loviisan kaupungin tietoon.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Loviisan kaupungille.

Apulaisoikeusasiamies
Susanna Lindroos-Hovinheimo

Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri
Päivi Lahtinen

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.